

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M.**, bývajúcej v B., proti odporcom **1/ M.**, bývajúcemu v S., zastúpeného JUDr. A., advokátom so sídlom v M., **2/ maloletej P.**, narodenej X., zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave ako kolíznym opatrovníkom, **o určenie otcovstva a o výchove a výžive maloletého dieťaťa**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV, pracovisko Malacky pod sp. zn. MA 6 C 107/2003, o dovolaní odporcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2008 sp. zn. 14 Co 117/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV, pracovisko Malacky rozsudkom zo 17. decembra 2007 č.k. MA 6 C 107/2003-136 konanie v časti o určenie otcovstva a konanie o určenie príspevku na bývanie zastavil. Súd schválil rodičovskú dohodu účastníkov v nasledovnom znení: maloletá P., narodená X. sa zveruje do osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá sa zaväzuje maloletú P. zastupovať a spravovať jej majetok. Odporca sa zaväzuje prispievať na výživu maloletej P. sumou 4 000 Sk od 16. apríla 2003 do 31. júla 2005 a sumou 6 000 Sk mesačne od 1. augusta 2005 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky počnúc mesiacom január 2008. Zročné výživné za obdobie od 16. apríla 2003 do 31. decembra 2007 v sume 281 000 Sk sa odporca zaväzuje navrhovateľke splácať v pravidelných mesačných splátkach po 6 000 Sk popri bežnom výživnom vždy do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc mesiacom január 2008 pod stratou výhody splátok. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke trov konania 11 800 Sk do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporca 1/ napadol rozsudok súdu prvého stupňa odvolaním vo výroku, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu účastníkov v časti, v ktorej bol odporca zaviazaný prispievať na výživu maloletej odporkyne 2/ P. a v časti zročného výživného. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. septembra 2008 sp. zn. 14 Co 117/2008 rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky č.k. MA 6 C 107/2003-136 zo dňa 17. decembra 2007 v napadnutej časti potvrdil. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal odporca 1/ dovolanie z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie na súde prvého stupňa je postihnuté procesnými pochybeniami, napriek ktorým krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil. Bol tohto názoru, že ak by krajský súd pri rozhodovaní vzal na zreteľ niekoľko aspektov, rozsudok by nebol v danej situácii pre neho likvidačný a nemal by za následok de facto rozpad jeho rodiny. Súd prvého stupňa nevyhovел jeho žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu neúčasti jeho právneho zástupcu a pojednával v jeho neprítomnosti; tým bolo porušené jeho právo na zastúpenie pred súdom zvoleným advokátom podľa § 25 O.s.p. a advokátovi bola odňatá možnosť konať pred súdom. Z priložených daňových priznaní k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2005 a 2006 vyplýva, že okresný súd pri určovaní výšky výživného vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Určená výška výživného a doplatenie zročného výživného sú pre neho likvidačné, lebo jeho mesačný príjem nepostačuje na krytie nákladov jeho rodiny a určeného výživného. Aj keď v súdom určenej lehote požadované daňové priznanie súdu nepredložil, na pojednávaní 17. decembra 2007 ich mal k dispozícii, avšak súd tieto doklady rozhodné pre výpočet výživného odmietol akceptovať. Otcovstvo síce uznal súhlasným vyhlásením rodičov na matrike v Stupave, avšak podľa neho rodičovskú dohodu nemal súd schváliť bez účasti jeho právneho zástupcu, ktorý túto dohodu doposiaľ nepodpísal (vzhľadom na to je rodičovská dohoda neplatná). Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie odporcu 1/ ako neprípustné odmietnuť (§ 238 ods. 4 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti výroku o vyživovacej povinnosti dovolateľa, ktorá mu vyplýva zo súdom schválenej rodičovskej dohody. Vzhľadom na to, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie vo veci upravenej Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nemôže vyvolať právny následok, ktorým je jeho

vecné prejednanie dovolacím súdom, pretože z hľadiska predmetu dovolania nie je splnená objektívna podmienka prípustnosti dovolania v súlade s § 236 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), ďalej vtedy, ak je dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Osobitne však treba zdôrazniť, že v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákomom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku vydanému vo veci upravenej Zákomom o rodine (vid' ustanovenia § 62 a § 65 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Keďže napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci, v ktorej Občiansky súdny poriadok nepripúšťa dovolanie, nemožno prípustnosť dovolania odporcu 1/ vyvodiť z § 238 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238

O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Treba dodať, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj také rozhodnutia vo veciach upravených Zákonom o rodine, proti ktorým je dovolanie inak neprípustné.

Odporca 1/ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; vady tejto povahy ani v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. V dovolaní je výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci došlo v prípade odporcu 1/ k odňatiu možnosti pred súdom konať, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta - jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej služby účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Zástupca, ktorému bolo udelené plnomocenstvo pre celé konanie, je oprávnený na všetky úkony, ktoré v konaní môže urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi (viď § 49 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

V prejednávanej veci postup súdu prvého stupňa pri pojednaní veci na pojednávaní dňa 17. decembra 2007 bez prítomnosti právneho zástupcu odporcu 1/ bol v súlade s týmito ustanoveniami.

Odporca 1/ v danej veci udelil 11. októbra 2006 plnú moc advokátovi JUDr. A. (viď č.l. 61 spisu); menovaný advokát bol v zmysle vyššie spomenutých zákonných ustanovení oprávnený na všetky úkony, ktoré mohol v konaní urobiť odporca 1/. Na pojednávanie dňa 17. decembra 2007 sa uvedený právny zástupca nedostavil z rodinných dôvodov, pre ktoré musel odcestovať, jeho neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil odporca 1/, ktorý oznámil dôvod jeho neúčasti na pojednávaní, avšak o odročenie pojednávania nepožiadaval. Pokiaľ za tejto situácie odvolací súd vzal neprítomnosť jeho právneho zástupcu na vedomie a pokračoval ďalej v konaní aj bez jeho účasti, neporušil ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. a odporcovi 1/ týmto procesným postupom neodňal možnosť pred súdom konať. Námietka dovolateľa, že schválená rodičovská dohoda bez prítomnosti jeho právneho zástupcu je neplatná, nemá právny podklad. Pokiaľ advokátovi bránila vážna a ospravedlniteľná prekážka v účasti na pojednávaní, mal možnosť dať sa zastúpiť substitútom alebo požiadať o odročenie pojednávania. Odporca 1/ ale túto možnosť nevyužil. Za týchto okolností nemožno súdu prvého stupňa vytýkať, že vo veci konal napriek neprítomnosti zástupcu odporcu 1/ a meritorne rozhodol. Z hľadiska ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. bolo postačujúce, že riadnym predvolaním na pojednávanie (na predchádzajúcom pojednávaní 5. decembra 2007) bola odporcovi 1/ a jeho právnomu zástupcovi vytvorená reálna procesná možnosť uplatniť svoje práva - nielen zúčastniť sa na pojednávaní, ale aj označiť na ňom prípadné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 102 ods. 1 O.s.p.) a vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.). Po vytvorení tejto možnosti a splnení podmienok, za ktorých môže súd konať, aj keď sú účastníci nečinní (§ 101 ods. 2 O.s.p.), nebolo už povinnosťou súdu čakať, či a kedy odporca 1/ alebo jeho právny zástupca túto možnosť využijú. Neopodstatnená je preto námietka odporcu 1/ o procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ odporca 1/ tvrdí, že súdy nezistili dostatočne skutkový stav, keď nevykonali ním navrhované dôkazy, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá, pokiaľ súdy svoje rozhodnutie založili na neúplných skutkových zisteniach. Nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

V dovolaní sa odvolaciemu súdu vytyka, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti dovolateľ'a pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, lebo ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už teda súdy napadnuté rozhodnutia založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (pozn.: dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), neodňali tým odporcovi 1/ možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná existencia dovolateľ'om namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcu je neprípustné, a preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľ'ke vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti odporcovi 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže ale navrhovateľ'ka nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania, rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2009

**JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková